

DOĞAMIZ ÖLÜYOR, İNSANLIK ÖLÜYOR.

DOĞAMIZ ARTIK PARÇA PARÇA DEĞİL, TOPTAN ÖLÜYOR.

Bugünün meselesi değil!

2000'lerin başında Marmara Denizi'nin Değişen Oşinografik Şartları İzlenmiş ve 2 ayrı tarihte raporlanmıştır. Bu raporların işaret ettiği "Müsilaj Agregat" oluşumu geçen sürede gerekli önlemler alınmadığından yeniden yoğun bir şekilde gözlenmeye başlamıştır.

Beton Ekonomisi, Ranta Dayalı Hızlı ve Çarpık Kentleşme ve Sanayileşme!

Marmara Bölgesi'nde, yaşanan hızlı ve çarpık kentleşme, sanayileşme, ileri arıtım tesislerin olmayışı, evsel-endüstriyel ve gemilerden atılan atıklar vs. havamızın, suyumuzun, toprağımızın yanı sıra ile birlikte Marmara Denizi'nin kirlenmesine ve yaşamın yok olmasına neden olmaktadır.

Betonlaşmayı bir kentleşme anlayışı; asfaltı (karayolunu) ise birincil ulaşım yöntemi ve bu sektörleri ekonomik büyümenin öncüsü olarak gören ve sermayenin sınırsız kar hırsına tanınan sınırsız serbestliği sağlayan kamu yönetim anlayışı; halkın gün be gün fakirleşmesine, işsizliğin artmasına ve yaşamdaki diğer birçok olumsuzluklara neden olmaktadır. Bugün de bu anlayışın bir başka sonucu olarak denizlerimizin ölümüne şahitlik etmekteyiz.

Kocaeli'nin de içinde bulunduğu başta Marmara Bölgesi'ne kıyısı olan kentler olmak üzere kentlerin betonla kaplı tabanları nedeniyle toprak suyu ememeden yağmur, kar suları denize akmaktadır.

Sulara adeta set oluşturan yollar ile beton kentler, yağmur sularının birikerek sel meydana gelmesine neden olabilmektedir. Sellerle birlikte oluşan alüvyonlar, denizlerin derinliklerine taşınmaktadır. Denizin dibi çamurlaşmakta ve yine toprakla gelen zirai ilaçlar deniz altı yaşamına olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Müsilaj belirleyenleri...

Evsel ve endüstriyel atıklar sonucu Marmara Denizi'nde organik ve inorganik toksik kirleticiler deniz suyunda yüksek seviyelerde bulunmaktadır. Bu kirleticilere maruz kalan balıklar ve doğal yaşam bu durumdan olumsuz etkilenmektedir.

Marmara Denizi'ne iletilen atık sulardaki Azot ve Fosfor, sulardaki mikroorganizmalar için besi kaynağı oluşturmakta ve alglerin aşırı derecede büyümesine sebep olmaktadır. Deniz kirliliğindeki en önemli parametrelerden biri olan 'alg çoğalması' ile deniz ortamındaki oksijen azalmaktadır. Azot ve Fosforun denizdeki fazlalığı bu aşırı büyümeye(algler) ve bazı zehirlerin açığa çıkmasına neden olmaktadır.

Müsilaj salınımı için önemli koşulun, deniz suyu sıcaklığının ortalamanın üzerinde olması gerektiği bilim insanlarınınca ifade edilmektedir. Marmara'da deniz suyu sıcaklığı şu anda son 40 yıl (1982-2021) ortalamasının 2,5 derece üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Kaldı ki, bazı bilim çevrelerince denizdeki bu sıcaklık artışında Marmara Denizi Kirliliğinin payı olduğu ifade edilmektedir. Küresel Isınma ve İklim Değişikliği müsilaj oluşmasında belirleyiciliğe sahip ana sorunlardandır.

Azot ve Fosfor 'un biyokimyasal reaksiyonlarla ayrıştırılması sırasında da deniz suyunda aşırı oksijen tüketilmekte, denizin alt kısımları oksijensiz ortama dönüşmektedir. Deniz Canlıların yaşamında bunun karşılığı ölüm demektir.

Marmara Denizi'nin, nispeten durağan olan iç deniz yapısının yanı sıra, kirlilik ve yükselen deniz suyu sıcaklığı, müsilaj için çok uygun bir ortamı oluşturmuştur.

Endüstriyel Kirlenme...

Endüstriyel kirlenme denizi geri dönüşü olmayan ekolojik bir yıkıma sürükleyen önemli bir sorun kaynağıdır.

50 işçiden fazla çalışanı olan endüstriyel işyerlerinden çoğunluğunun arıtma tesisi yoktur. Olanların bir kısmında maliyetlerin düşürülmesi için tesisi çalıştırmadıkları bilinmektedir.

Firmaların atık su analizleri yakın takibe alınmalı ve denetlenmelidir.

Ergene, Dilderesi vb simsiyah Marmara Denizi'ne karışırken, tonlarca hafriyat Marmara Denizi'ne dökülürken, onlarca tersane yapılırken, OSB'ler ve sanayi kuruluşları neredeyse denetlenmezken, kontrolsüzce limanlaşmaya izin verilirken, verilmeye devam ediliyorken gerekli önlemler alınmadığı için Marmara Denizi bugün Müsilajla adeta ölüme terkedilmiş durumda.

Denize Deşarj!

Deniz dibi yaşamı olumsuz etkileyen bir diğer faktör de deniz deşarjlarıdır. Kanalizasyonları bir yere toplayıp, sıvılaştırıp, bir boruyla kıyıda iki üç kilometre uzağa salmak bir arıtma yöntemi değildir. Arıtma prosesi sonucu oluşan çığırın, denize deşarjı yerine geri kazanımı düşünülmelidir.

Deniz Canlı Çeşitliliği Gittikçe Azalıyor! Deniz Canlıları Ölüyor!

1975'lerde 127 çeşit olan balık çeşidi bugün tek rakamlardadır. Marmara Bölgesi Türkiye nüfusunun %25 ini barındırmaktadır. Yine ulusal ekonomik hacminin yarısından fazlası bölgemizedir.

Sünger gibi denizin dibinde sabit olan canlıların ölmekte olduğu, dalış yapan bilim insanlarınca ifade edilmekte ve görüntülenmektedir.

Marmara Denizi'ndeki balıklarda ki ağır metal oranları geçmişe göre çok yükselmiştir.

Yıllar önce İzmit Körfezi'nden çıkan midyenin yenmemesi gerektiği uyarısının ne derece haklı olduğunu, o gün bu düşüncüyü kabul etmeyen Belediye Başkanı dahi bugün kabul edecektir. Bilim yanılmıyor.

Kar Hırsı ve Görevini Yerine Getirmeyen Yöneticiler...

Bu kirliliğin oluşmasına göz yumanlar/önlem almayanlar, küresel ısınmaya neden olan yerli/yabancı sermaye sahipleri; evsel ve endüstriyel atıkların aktörleri ise bölgesel kapitalistler ile gerekli mevzuat düzenlemeleri, yatırımları ve denetimleri yapmayan kamu yönetimleridir.

Çözüm Önerileri

Ağırlıkta, Ticaret Burjuvazisi ile beton ve asfalt ekonomisine hizmet eden Rant Odaklı İstanbul Metropolitan Planlama anlayışı Tüm Marmara Bölgesinin kirlenmesi sonucunu da beraberinde getirmiştir.

Yeni Kirlilik Yüklerinin Engellenmesi için, ilgili taraflarla birlikte Marmara, "Bölgesel Bazda, Halk ve Çevre Sağlığı odaklı bir yaklaşımla" yeniden planlanmalıdır. Yeni planda Marmara Bölgesine Göçün, Sanayileşmenin durdurulması anlayışı hükümet politikası olarak kabul edilmelidir.

Var olan kirlilik nedenlerinin ortadan kısa ve orta vadede azaltılmasını temin etmek için yatayda ve yeşil alan oranı yüksek bir kentsel dönüşüm, atık miktarının azaltılmasına yönelik düzenlemeler, ileri arıtım sistemlerinin kurulması, olan arıtma sistemlerinin iyileştirilmesi ve sıkı denetim yapılması acil görevlerdir.

Özel ve acil olarak değinilmesi gereken öneri: İleri Teknolojili Arıtma Tesisleri yapılmasıdır.

Ön arıtma tesisleri, basit arıtma tesisleri olup sadece iri maddelerin ve çökelebilen maddelerin tutulmasını sağlamaktadır. Bu tesislerde organik madde arıtımı mümkün değildir. Marmara Denizi'ni tehdit eden ve Müsilajın oluşmasındaki en önemli kirleticiler ise Organik maddeler olan azot ve fosfordur.

Kuraklığın her yıl daha arttığı ülkemizde, TBMM'de Küresel İklim Krizi Kuraklık ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması Araştırma Komisyonu oluşturulmuştur. Marmara Denizi Kirliliği (*birlikte diğer denizlerimiz de olabilir*) aynı Komisyon ya da özel olarak oluşturulacak yeni komisyon aracılığıyla incelenmelidir. Keza anılan Komisyon'un bir üyesi, ülke çapında "...arıtılan suların sadece yüzde 37'sinin temiz, Yüzde 23'ünün kirli, yüzde 40'ının ise çok kirli olarak akarsulara, göllere aktığını; 1127 atık su arıtma tesisinden sadece yüzde 45'inin iyi durumda çalıştığını, 471'inin revizyona ihtiyacı olduğunu, 154 tanesinin ise yeniden yapılması gerektiğini" ifade etmiştir. Yani Marmara Denizi kirliliğinde kısa ve orta vadede acil çözüm olabilecek arıtmalar konusunun aslında ülkemizin en önemli konularından birisi olduğu açıktır.

Kocaeli'de de 23 adet Atık Su Arıtma Tesisi var ve bunlardan sadece 6 adedi ileri biyolojik arıtma tesisidir. Müsilajın oluşmasına neden olan azot ve fosforun ise kaç tane arıtma tesisinde arıtılabildiğine dair bilgi kamuoyuyla henüz paylaşılmamıştır.

Mevcuttaki arıtma tesislerinin doğru çalıştırılması varlığı kadar önemlidir. Arıtma Tesislerindeki giriş ve çıkış numunelerinin bağımsız laboratuvarlarda analiz ettirilmeli ve değerler Kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Kullar ve Plajyolu'nda atık sular yoğun yağın yağmurlarda doğrudan denize verilmektedir. Yine yağmurlarda atık sular, Kullar'ı besleyen Kavakçılık Pompa İstasyonu'ndan Sarı Dere'ye atılmakta. Bu durum Yahya Kaptan karşı D100 karayolu altından anlaşılabilir. Acil olarak yeteri sayıda İleri Arıtım Sistemleri kurulmalıdır.

Bu aşamadan sonra, İzmit Körfezi'ne ve Marmara Denizi'ne bir bardak bile su dökülmemelidir. Arıtılmış suyun, tarımsal sulama amaçlı ve endüstri de kullanılması yönünde yatırımlar yapılmalıdır. Bu sayede var olan içme suyu kaynaklarımızı da korunmuş olur.

Öncelik Halk Sağlığı ve Doğanızın Yaşamasıdır: Kirletecek Projeler ve Yatırımlara Hayır!

Yine Kanal İstanbul Proje ile oluşacak yeni şehrin yaratacağı ek yükün yanında yine gittikçe kirlenen Karadeniz'den gelecek olan kirlilikler de Marmara Denizi'ne taşınacaktır. Bu projenin diğer olumsuzluklarının yanında, kirlenmeye kümülatif etkisinin oldukça yüksek olacağı açıktır.

Toplantıya TMMOB Kocaeli Davet Edilmedi.

2000'li yılların başında paylaşılan raporların üzerinden yıllar geçmiş ancak hiçbir önlem almayanlar Müsilaj görünür hale geldikten sonra ilgi göstermeye başladılar.

Marmara Belediyeler Birliği Başkanlığı (Çevre Yönetimi Koordinatörlüğü) tarafından 4 Haziran 2021 (bugün) yapılacak olan "Marmara Denizi'nde Müsilaj Problemi ve Çözüm Önerileri Çalıştayı" toplantısına TMMOB Kocaeli İl Koordinasyon Kurulu ve bileşenleri olarak maalesef davet almadığımızı belirtiriz.

5 Haziran Dünya Çevre Günü: Sadece Bir Dünya Var...

Gelecek Nesillere yaşayabilecekleri bir dünya bırakabilmek için, ekolojik bir krize dönüşen çevre sorunlarının çözümünde, bütüncül politikalar, hukuksal ve kurumsal düzenlemeler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Bu düşüncelerle, içinde bulunduğumuz çevre felaketleri nedeniyle kutlanacak bir gün olmaktan ziyade uğruna mücadele edilecek bir gün olarak nitelendirdiğimiz 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde yaşamdan yana olan herkese TMMOB Kocaeli İl Koordinasyon Kurulu olarak yan yana duracağımızı paylaşıyoruz.

Murat KÜREKÇİ

TMMOB Kocaeli İl Koordinasyon Kurulu (İKK) Sekreteri